

INTERVIU | Traian Briciu, președintele UNBR: Nu cred ca vreun avocat român, care cunoaște bine cum funcționează avocatura într-o cultura de drept continental, și-ar putea dori dereglementarea profesiei. Ar fi binevenită colaborarea cu societățile de avocați puternic consolidate economic, administrativ și profesional. Acestea ar putea aduce expertiza utilă în profesie

Tendențele de interprofesionalitate, de reunire a competențelor din mai multe sectoare judiciare sau chiar non-judiciare pentru a furniza clientului un produs integrat, sunt vizibile și nu pot fi ignorate, a declarat prof.univ.dr. Traian-Cornel Briciu, președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România (UNBR), într-un interviu acordat BizLawyer. În opinia sa, interprofesionalitatea este, de fapt, un efect al trendului de dereglementare și comercializare a profesiei, dar din fericire, acolo unde avocații au avut instituții puternice, a ajuns să fie parte a reglementării.

”Știm foarte bine că piața cere consultanța integrată, dar aceasta trebuie să diferențieze foarte bine munca avocatului de cea a altor profesioniști pentru a se stabili clar cine își asumă răspunderea”, a arătat președintele UNBR, în interviul acordat publicației noastre.

Atunci când societatea de avocatura oferă astfel de servicii integrate, prin colaborare cu alte profesii, lucrurile sunt mai clare întrucât se știe cine își asumă răspunderea pentru produsul final, respectiv consultanța. Problema apare când firme comerciale de non-avocați spun că oferă consultanța juridică. Așa ceva este ilegal întrucât, prin lege, consultanța juridică este domeniu rezervat avocaturii, spune Traian Briciu.

Mai multe despre reglementare vs. dereglementare, tendințele de interprofesionalitate, publicitatea avocaților, accesul în profesie și alte subiecte interesante abordate în discuția cu Traian Briciu, președinte al UNBR, în rândurile care urmează.

[Descopera oportunitățile de recrutare de pe LegiTeam! GRATUIT.](#)

BizLawyer: Ați preluat mandatul de președinte al Uniunii Naționale a Barourilor din România într-o perioadă extrem de dificilă, în care au loc transformări profunde ale legislației europene cu impact asupra profesiei de avocat, în ceea ce privește dreptul la apărare și secretul profesional. Care ar fi prioritățile UNBR în acest context?

Prof. univ. dr. Traian-Cornel Briciu, președintele UNBR: Într-adevăr, în ultimii ani, în plan european au avut loc transformări legislative cu impact puternic asupra profesiei de avocat. În primul rând, este vorba de pachetul de directive privind dreptul la apărare și consolidarea drepturilor persoanelor suspectate și acuzate prin stabilirea unor standarde minime comune privind drepturile la un proces echitabil, a cărui transpunere presupune schimbări de anvergură în scopul întăririi dreptului la apărare. Acest pachet a fost adoptat de Parlamentul European în 2016 și ar fi trebuit transpus în legislația națională până la mijlocul acestui an. Însa, din păcate, a intrat în blocajul legislativ aproape generalizat în ce privește justiția și codurile penale și de procedura penală, așa încât ne paște procedura de infringement. Pentru directiva privind prezumția de nevinovație, Comisia Europeană a declanșat deja această procedură. Mai sunt două directive din același pachet, care ar fi trebuit transpuse până în iunie anul curent. Este vorba de Directiva (UE) 2016/800 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale (care a avut termen de transpunere la 11 iunie 2019) și de Directiva (UE) 2016/1919 din 26 octombrie 2016 privind asistența juridică gratuită pentru persoanele suspectate și persoanele acuzate în cadrul procedurilor penale și pentru persoanele cautate în cadrul procedurilor privind mandatul european de arestare, al cărui termen de transpunere a expirat pe 25 mai 2019.

În ceea ce privește secretul profesional, România a avut de transpus două directive cu impact asupra acestuia, întrucât prevedea obligații de raportare. Este vorba de Directiva (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului și Directiva (UE) 2016/2258 a Consiliului din 6 decembrie 2016 de modificare a Directivei 2011/16/UE în ceea ce privește accesul autorităților fiscale la informații privind combaterea spălării banilor. Și acestea au fost transpuse cu întârziere destul de mare, înșa UNBR a avut până în prezent o bună colaborare cu Oficiul Național privind Combaterea Spălării Banilor, astfel încât reglementările care apară secretul profesional al avocatului în contextul obligațiilor de raportare a tranzacțiilor suspecte au fost adoptate într-o formă acceptabilă prin Legea nr. 129 din 11 iulie 2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Aceasta lege definește, în premieră, noțiunea de "organism de autoreglementare" ceea ce este foarte important întrucât sunt prevăzute dispoziții detaliate privind modul de cooperare al acestor organisme (în speța, UNBR) cu Oficiul, dar și cu avocații, în implementarea și aplicarea legii. Însa, chiar dacă aceasta lege a fost transpusă, urmează multă muncă, la nivelul UNBR, pentru implementarea acesteia prin legislația secundară și deja am demarat discuțiile cu reprezentanții Oficiului, în luna ianuarie 2020 fiind aleasa pentru eventuale întâlniri de lucru.

BizLawyer: Care au fost primele decizii luate de la preluarea mandatului? Care ar fi deciziile strategice, pentru binele acestei profesii, pe care le analizați și pe care intenționați să le promovați/implementați în mandatul dumneavoastră?

Prioritățile noii conduceri sunt exprimate în Rezoluțiile adoptate în Cadrul Congresului Avocaților 2019, referitoare la intensificarea eforturilor pentru asigurarea resurselor financiare necesare plății remunerațiilor pentru officii; implicarea UNBR în proiectul „Cartierul Justiției”; demararea unui dialog cu societatea și o prezență activă

în zona publică; promovarea profesiei și valorilor acesteia prin mijloace moderne; identificarea politicilor profesionale orientate spre asigurarea intrării avocaților stagiari în barourile cu un număr restrâns de avocați și perfecționarea comunicării în interiorul profesiei.

BizLawyer: Directiva (UE) 2018/958 a Parlamentului European și a Consiliului din 28 iunie 2018 privind efectuarea unui test de proporționalitate înainte de adoptarea unor noi reglementări referitoare la profesii ar trebui transpusă până la 30 iulie 2020. Ce impact va avea aceasta directivă asupra autoreglementării profesiei?

Această Directivă privește în special accesul la profesie și nu cred că are un impact ce ar putea duce la dereglementare. În dreptul Uniunii nu există dispoziții specifice care să armonizeze cerințele privind accesul la o profesie reglementată sau exercitarea acesteia, astfel încât competența de a decide dacă și în ce mod reglementează o profesie aparține unui stat membru, în limitele principiilor nediscriminării și proporționalității. Ceea ce aduce nou această Directivă este că la orice modificare legislativă care privește accesul la profesie trebuie făcut un test de proporționalitate, pe care cred că legislația română privind avocatura l-a respectat întotdeauna, chiar dacă nu era impus de vreo reglementare europeană.

Principiul proporționalității presupune ca măsurile naționale privind accesul la profesie trebuie să îndeplinească patru condiții: să se aplice în mod nediscriminatoriu; să fie justificate de obiective de interes public; să fie adecvate pentru a garanta îndeplinirea obiectivului pe care îl urmăresc; să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului respectiv.

Pe de altă parte, în preambulul Directivei se precizează că aceasta ”nu aduce atingere competenței statelor membre de a defini organizarea și conținutul sistemelor lor de educație și de formare profesională, în special în ceea ce privește posibilitatea de a delega organizațiilor profesionale competența de a organiza sau a superviza educația și formarea profesională”.

Deci, mari schimbări față de reglementarea accesului la profesie în România nu aduce această Directivă, întrucât principiul proporționalității a fost întotdeauna unul dintre principiile generale ale dreptului Uniunii și a fost avut în vedere ori de câte ori s-a făcut vreo modificare legislativă cu privire la accesul în profesia de avocat. Acum apare doar condiția ca acest test să fie explicat într-un document care să fie atașat expunerii de motive pentru modificarea legislației.

[Intra pe portalul de concurență pentru mai multe articole referitoare la proiectele avocaților din această arie de practică](#)

BizLawyer: Apropos de reglementare vs. dereglementare... Ce-și doresc avocații români în acest sens? Cum ar fi mai bine? Ce consecințe ar avea o dereglementare asupra avocaturii?

Nu cred că vreun avocat român, care cunoaște bine cum funcționează avocatura într-o cultură de drept continental, și-ar putea dori dereglementarea profesiei, pentru că asta ar însemna mai întâi comercializarea profesiei și în plan secund pierderea masivă a domeniilor de practică rezervate avocaturii. Disoluția instituțională ar fi urmată în mod

logic și natural de „topirea” serviciilor avocațiale în masa serviciilor. Or, pentru profesiile reglementate, principiile fundamentale sunt baza existenței lor, mai ales în aceste vremuri în care granițele materiilor de aplanează și ne intersectăm tot mai mult cu alți profesioniști.

În scurt timp am avea o avocatură fără principiul secretului profesional, principiul independenței, fără principiul evitării conflictelor de interese! Poate fi această voință avocaților?

BizLawyer: Ce părere aveți despre tendințele de interprofesionalitate, adică de reunire a competențelor din mai multe sectoare judiciare sau chiar non-judiciare, pentru a furniza clientului un produs integrat? Sunt acestea benefice profesiei sau dimpotrivă, atentează la rolul avocatului?

Aceste tendințe sunt vizibile și nu pot fi ignorate. Interprofesionalitatea este, de fapt, un efect al trendului de dereglementare și comercializare a profesiei, dar din fericire, acolo unde avocații au avut instituții puternice, a ajuns să fie parte a reglementării. Așa că o să vă spun cum se manifestă această tendință în România.

În principal, firmele de contabilitate și audit râvnesc foarte mult la consultanța juridică, în oferta pentru serviciile lor. Însă consultanța juridică este un domeniu rezervat avocaturii, prin lege. Ceea ce înseamnă că astfel de firme comerciale, care oferă consultanța juridică sunt ilegale. E drept că multe firme colaborează cu avocați pentru această ofertă. Însă oferta de consultanță juridică nu poate proveni decât din partea avocatului, nu a firmei. Știm foarte bine că piața cere consultanța integrată, dar aceasta trebuie să diferențieze foarte bine munca avocatului de cea a altor profesioniști pentru a se stabili clar cine își asumă răspunderea.

BizLawyer: În alte țări europene, cum ar fi Franța, au fost legalizate de curând astfel de structuri interprofesionale, care reunesc avocați, contabili, experți, pentru a furniza clienților servicii integrate. Și la noi sunt multe societăți mari de avocatură care oferă deja astfel de servicii integrate, fără a avea o legislație clară. În acest context, care ar fi perspectivele legislative unor asemenea forme de organizare în România?

De fapt, primele semne ale dereglementării au apărut în 2008, odată cu izbucnirea crizei financiare mondiale, când Banca Centrală Europeană, Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional au condiționat oferirea unui ajutor pentru țări aflate în dificultate de anumite reforme economice drastice, care au inclus și profesia de avocat.

Italianii au fost primii care au creat societatea interprofesională, în 2011, care reunește capital de la avocați, dar și de la alți investitori, non-avocați, care puteau deține chiar capital majoritar.

Aceste reforme s-au lovit de o reacție foarte dură din partea organizațiilor de avocați internaționale, Consiliul Barourilor Europene (CCBE), Uniunea Internațională a Avocaților (UIA) și chiar American Bar Association (ABA), cu argumentul că asemenea structuri afectează principiile fundamentale ale profesiei de avocat precum independența, prevenirea conflictelor de interese, secretul profesional și nu în ultimul rând principiul autoreglementării profesiei. În urma acestor reacții, italienii au revenit asupra reformei în sensul că numai avocații pot deține capitalul majoritar într-o astfel de structură.

Ulterior, și alte țări au parcurs asemenea reforme. În 2015, în Franța, ca efect al legii nr 2015-990 din 6 august 2015 privind creșterea economică și egalitatea de șanse (denumită și legea Macron), au fost legitimize structurile interprofesionale constituite pentru exercitarea în comun a mai multor profesii liberale. Aceste schimbări au determinat o reacție de respingere din partea avocaților francezi, pentru că într-o cultură de drept continental comercializarea profesiei a fost întotdeauna ceva de neconceput. În plus, crearea instituției avocatului de

întreprindere afectează profund principiul independenței acestuia întrucât avocatura este incompatibilă cu condiția de salariat, care presupune un raport de subordonare.

Or, chiar asta s-a întâmplat atunci când guvernele au impus aceste schimbări sub motivații pur economice. Nu ca avocații nu și-ar dori binele economic, însă spun, fără să exagerez, că aceste tendințe dacă nu sunt ținute sub control, vor duce la dispariția profesiei de avocat.

Atunci când societatea de avocatura oferă astfel de servicii integrate, prin colaborare cu alte profesii, lucrurile sunt mai clare întrucât se știe cine își asumă răspunderea pentru produsul final, respectiv consultanța. Problema apare când firme comerciale de non-avocați spun că oferă consultanța juridică. Așa ceva este ilegal întrucât, prin lege, consultanța juridică este domeniu rezervat avocaturii.

Citește și

→ [Cum lucrează avocații in-house din marile companii private | Laura Rudnyanszky, Country Privacy Lead - Teleperformance Group, lider mondial în această industrie](#)

BizLawyer: Cum ar putea fi protejat secretul profesional într-o astfel de structură interprofesională? Avem o legislație în acest sens sau este în curs de formare? Dacă ar fi în curs de formare, ce ați propune, de lege ferendă?

Pentru a lămurii aceste aspecte, încă din 2015 UNBR a adoptat o Rezoluție privind principiile de integritate în activitățile desfășurate de avocați în profesii compatibile cu profesia de avocat și în colaborările interprofesionale pentru furnizarea de servicii integrate. Este esențial ca avocatul să-și păstreze independența în raporturile cu ceilalți profesioniști, atât pentru a-și asuma răspunderea, cât și pentru a nu permite încălcarea domeniului rezervat avocaturii. De asemenea, secretul profesional este mult mai strict în cazul avocatului, decât în cazul altor profesii. Avocatul trebuie să știe foarte clar că nu poate divulga date despre client într-o ofertă integrată. Și atunci, depinde cine este clientul: firma care oferă servicii integrate sau direct beneficiarul acestor servicii. E foarte dificil să trasezi astfel de limite, într-o țară cu o cultură juridică de drept continental.

Rezoluția UNBR, de care vorbeam mai devreme, are un caracter orientativ pentru avocați. Nu cred că este cazul să legiferăm aceste structuri interprofesionale, întrucât legea română permite colaborarea avocatului cu alți profesioniști pentru oferirea de servicii integrate, multidisciplinare, însă cu respectarea principiilor și a identității fiecărei profesii în parte. În opinia mea, o legiferare a unei astfel de structuri este de natură să creeze breșe în ce privește identitatea profesiei și ca orice supra-reglementare, va crea și mai multă confuzie.

Revenind la Rezoluția UNBR din 2015, care vizează interprofesionalitatea și adaptarea principiilor fundamentale ale profesiei la astfel de situații noi, cu privire la protecția secretului profesional, aceasta prevede că "atât în cadrul raporturilor interprofesionale, cât și în cadrul desfășurării unor activități compatibile cu profesia, avocatul va respecta acest principiu în toate dimensiunile sale: secretul datelor încredințate, confidențialitatea comunicărilor avocat-client și privilegiul profesional. Avocatul își va informa clientul în cazul în care anumite informații încredințate de acesta ar trebui partajate cu ceilalți profesioniști în realizarea unei lucrări integrate. Avocatul va cere acordul clientului pentru partajarea unor informații și se va asigura că ceilalți profesioniști cu care colaborează vor păstra confidențialitatea datelor încredințate.

Avocații trebuie să țină cont de faptul că secretul profesional este atât o obligație a avocatului, dar și un drept al clientului. De aceea, avocatul își va sfătui clientul în legătură cu natura datelor ce pot fi partajate cu alți profesioniști, fără a-i pune în pericol dreptul și siguranța juridică. De asemenea, avocații trebuie să țină cont de faptul că păstrarea secretului încredințat este un privilegiu profesional. Regulile «privilegiului profesional» interzic ca informația comunicată avocatului să fie folosită împotriva clientului. De aceea, indiferent de acordul clientului și de opinia altor profesioniști cu care se află în relație de colaborare profesională, avocatul va acționa numai potrivit crezului sau profesional și nu va face niciun act care să pericliteze privilegiul profesional. În virtutea obligației de păstrare a secretului profesional, avocații vor analiza și vor valorifica oportunitățile profesionale fără a încerca să „ocolească” sau să încalce limitele legii pentru a obține avantaje cu ignorarea regulilor păstrării secretului profesional în exercitarea activităților profesionale în care sunt calificați”

BizLawyer: Ultimele modificări ale legii nr. 51/1995 privind organizarea profesiei de avocat nu mai sunt atât de stricte cu publicitatea profesioniștilor, în sensul că nu o interzic total, dar nici nu o permit total. Care ar fi limitele, restricțiile actuale ale publicității avocaților? Ar putea cumpara timp în calupurile publicitare la TV, ar putea face marketing direct către clienți? Ce posibilități și ce limite există în acest sens?

Articolul 47 din Legea nr. 51/1995, astfel cum a fost modificată în 2017, prevede că ”Orice comunicare publică sau orice publicitate făcută de un avocat sau de o formă de exercitare a profesiei este permisă, cu condiția ca aceasta să respecte reglementările profesionale și cele privitoare la independența, demnitatea, integritatea profesiei, păstrarea secretului profesional, să fie obiectivă și să corespundă adevărului”.

Asta înseamnă că avocatul are o libertate de exprimare în aceste limite. Vorbesc de limitele legii, care nu sunt neapărat limitele legii avocaturii. Există anumite reglementări generale care interzic publicitatea mascată sau înșelătoare și acestea se aplică și avocaților. Pe de altă parte, dacă vrei să faci marketing direct, trebuie să te gândești dacă permite Regulamentul General privind Protecția Datelor. Dacă vrei să cumperi reclama în calupuri publicitare la TV, trebuie să te gândești dacă ai voie să-ți faci publicitate încadrat de detergenți și margarina și dacă aceasta încadrează cu demnitatea unei profesii care este plasată funcțional în mediul judiciar, caracterizat prin solemnitate, sobrietate și moderație. Sau dacă vrei să-ți faci reclama pe Internet, nu prea poți să faci o ofertă gen ”1 client +1 gratis”, pentru că legea prevede dispoziții specifice pentru avocatura pro-bono și concurența neloyală. Plus că sună ridicol pentru un avocat.

Și în Franța au fost aceleași revendicări ale avocaților, să poată să-și facă publicitate, pentru că în dreptul continental publicitatea profesiilor liberale este limitată prin tradiție. În 2015 s-a permis acest lucru, în Franța, însă n-a fost nicio inflație de reclame avocațiale pentru că cei (foarte puțini) care le-au făcut totuși au fost persiflați în mediul online, efectele concrete fiind mai degrabă negative.

În 2017 s-a permis și în România, însă practic nu s-a remarcat nicio schimbare. Eu n-am văzut spoturi publicitare ale avocaților la TV, deși au fost grupuri de avocați care au revendicat constant această permisiune. Adevărul este că avocatura este o profesie solemnă, a cărei structură nu se pretează la publicitatea comercială. Avocații se pot implica în acțiuni de responsabilitate socială, se pot exprima liber, pot lua poziție față de încălcarea legii în societate. Dar a-și face publicitate în sens comercial, nu cred că îi ajută și asta văd și ei acum, când sunt liberi să o facă.

În legătură cu această temă există însă o preocupare la nivelul organelor centrale pentru publicitatea profesiei, adică aducerea în spațiul public a informațiilor privind activitatea avocațială, serviciile oferite, precum și consolidarea profilului profesional al avocatului în societate.

BizLawyer: În piața avocaturii exista un palier al firmelor medii/mari, care, deși sunt într-un număr mult mai mic decât al cabinetelor individuale, realizează - conform datelor obținute de BizLawyer de la Ministerul Finanțelor - un volum însemnat din totalul cifrei de afaceri în această profesie și sunt implicate în multe proiecte importante din economie. Va propuneți să aflați nevoile acestora, să le consultați pentru a vedea în ce măsură propunerile lor ar putea îmbunătăți cadrul în care își desfășoară activitatea avocații din aceste structuri profesionale?

Într-adevăr, un număr restrâns de societăți mari și chiar medii realizează majoritatea veniturilor din avocatură. Asta se întâmplă la nivelul întregii societăți și în plan mondial. 1% din populația lumii detine peste jumătate din averea globală. De ce este așa, probabil există un secret și ar trebui să-i întrebăm pe economiști.

Însă la nivelul UNBR ne-am gândit la acest aspect și cred că ar fi binevenită colaborarea cu societățile de avocați puternic consolidate economic, administrativ și profesional. Acestea ar putea aduce expertiza utilă în profesie. Sper că aceste societăți să devină mai active în dezvoltarea profesiei în general, pentru că apărarea profesiei este în interesul tuturor.

BizLawyer: Referitor la accesul în profesie, am văzut că anul acesta au intrat mai mulți absolvenți... Ce motivație a avut UNBR pentru a permite acces mai mare în profesie?

Motivația a constat în dorința de a asigura intrarea în profesie a unui număr de avocați care să asigure un mediu concurențial și înmprospătarea corpului profesional în deosebi în zone ale țării în care există o lipsă acută de tineri avocați. Intențiile au fost corecte și legitime, dar mijloacele nu au fost suficient analizate, ceea ce a condus la o percepție de vulnerabilizare a unui capitol la care avocatură a stat în general bine în ultimii 8 ani. Este rolul Consiliului UNBR ca, învățând din experiența ultimului examen, să găsească o formulă de examen care să echilibreze cerințele exigenței și cele ale accesibilității în profesie.

BizLawyer: Numărul absolvenților de Drept este din ce în ce mai mare, facultățile particulare punând la dispoziția candidaților tot mai multe locuri. Are nevoie piața muncii de atât de mulți juriști sau avocați?

Aș spune că ne preocupă foarte mult repartizarea avocaților pe diverse zone ale țării, întrucât există disproporții vadite privind numărul de avocați raportat la numărul de cetățeni. De aceea, am cautat soluții pentru o flexibilitate mai mare a admiterii în profesie, fără a face rabat de la principiul competenței profesionale. Am început să organizăm mai multe examene de admitere în profesie, să schimbăm grilele într-un mod mai clar pentru candidat, astfel încât să oferim o deschidere mai mare, în ideea că acolo unde sunt prea puțini avocați situația se va ameliora, iar acolo unde sunt prea mulți, piața va cerne.

BizLawyer: Cum vedeți organizarea profesiei de avocat în perspectiva?

În condițiile tendințelor actuale de dereglementare este foarte greu să ai o viziune pe termen lung. Lumea de azi e dominată de instantaneitate și este atât de interconectată, încât un eveniment cât de mic ne poate oferi surprize mari, care să schimbe fundamental mersul lucrurilor. Vedeți cum se schimbă legile, în funcție de evenimente.

Eu cred ca singurul mod în care ne vom mai putea numi avocați într-un plan nu prea îndepărtat, în care ne concureaza nu numai alte profesii, ci și exploatarea inteligenței artificiale, este sa nu ne îndepărtăm de la principiile fundamentale care asigura identitatea profesiei de avocat. Autoreglementarea este esențiala, cu condiția sa înțelegem mersul lucrurilor și sa acționăm în interesul nostru comun.

***BizLawyer:** Va multumim pentru timpul alocat și ideile interesante pe care ni le-ați împărtășit.*

[LadyLawyer.ro](#) | Afla mai multe despre activitatea, [preocuparile și proiectele doamnelor avocat din](#) [cele](#) [mai](#) [importante](#)
[firme de pe piața](#) [locala](#)